

Joan Obrador

Em demano per quina raó agrada tant Almodóvar a França. Perquè, si fos cert que el director de *La mala educación* ha triomfat a París des del temps de *Mujeres al borde de un ataque de nervios* (1987), el seu cinema hauria de tenir qualche repercussió en els directors francesos actuals. Però crec que succeeix just el contrari: el cinema gal es troba als antípodes del que podríem qualificar com a estil almodovarià. Mentre Pedro Almodóvar gaudeix d'un baroqueisme que balla entre el cutrelux i l'asfíxia emocional, el cinema francès d'avui dia sembla haver optat majoritàriament per produccions intimistes i poètiques, que narren històries aptes per a un gran públic que encara volen gaudir d'un cinema on predomina la força de l'argument sobre els efectes especials o la velocitat de l'acció. Només cito tres pel·lícules prou recents entre la gran producció francesa: *La viuda de Sant-Pierre* (2000), *Amélie* (2001) i *Monsieur Ibrahim et les fleurs du Coran* (2004).

La primera obra de Christophe Barratier és un clar exemple del que s'ha dit abans: si a *La mala educación* Almodóvar recorre un passat fosc de la història escolar espanyola, on predominava la repressió de tot allò que no fos sa, tant de d'un punt de vista corporal com emocional, a *Les Choristes* es mostra l'educació vigent a França gairebé en el mateix moment històric. L'acció d'aquest film se situa dins un reforma-

tori, Le Fond-de-l'Étang, a l'any 1949. No fa falta incidir gaire per comprendre que el sistema educatiu dels reformatoris francesos de mitjan dels segle passat també es fonamentava bàsicament en la repressió i el càstig. Però a Barratier no li interessa mostrar una i altra vegada el perjudici moral i sentimental que significà per als nins d'aquell temps un sistema educatiu repressor sinó que, a partir d'un heroi anònim, ens vol mostrar els profunds valors que pot transmetre l'educació ben entesa. Clement Mathieu és un músic fracassat, fins al'extrem que s'ha resignat a oblidar la música per poder sobreviure com a vigilant dels nens que la societat ha decidit tancar a les escoles presó. En arribar a Le Fond-de-l'Étang carregat de por, descobreix uns nens amb problemes de comportament que viuen sotmesos sota la pedagogia tirànica del director. L'ideari del centre es resumeix en una idea molt ximple: "Acció, reacció..." o, el que és el mateix, darrere de cada infracció a l'ordre establert, els nens han de rebre sempre un càstig superior en intensitat a la seva culpa. Clement ho tindrà relativament senzill per guanyar-se uns nins conflictius i rebutjats per la societat; només posarà en marxa el gran secret pedagògic que ell coneix: és molt millor perdonar que castigar... La millor autoritat no és la que es fonamenta en la por, sinó en la confiança i en el reconeixement de la superioritat del mestre... La música és l'instrument pedagògic de primer ordre per a redreçar els

nens i els adolescents que han perdut el rumb que els ha marcat la societat.

El resultat de tot plegat és un film deliciós que és un digne hereu d'una tradició cinematogràfica que fou capaç de produir una pel·lícula tant meravellosa com *Au revoir les enfants* (1987) de Louis Malle. L'únic retret que se li podria fer a Barratier és que ha agafat el camí fàcil per estrenar-se com a realitzador: en lloc de prendre el camí de l'originalitat, en aquest aspecte el jove Almodóvar li du un gran avantatge, s'ha estimat més tractar de bell nou una temàtica ja molt trillada per anteriors realitzadors. *Les Choristes* sembla la síntesi perfecta de tres films anteriors, dos no gaire llunyans en el temps, *Billy Elliot*, (2000) de S. Daldry i *Cinema Paradiso* (1989) de G. Tornatore, i un altre que ja podem anomenar clàssic titulat *Rebelión en las aulas* (1967) i (1996) del gran Sidney Poitiers. Deixo que l'interessat lector trobi les diferents relacions que hi ha entre aquestes produccions i els nins del cor de Barratier; només apuntar que hi ha una escena de *Cinema Paradiso* que pràcticament es repeteix de la mateixa manera a l'obra del nou director francès (la tornada d'un prestigiós director de cine o orquestra al seu poble natal) i que l'estructura narrativa d'aquests dos films és pràcticament idèntica.

No voldria acabar aquest petit comentari, sense reconèixer que la banda sonora del film és, sens dubte, especial i que mereix un comentari a part, fet per un especialista en bandes sonores. ■

